

Základní škola Církvice, okres Kutná Hora
PŠČ 285 33, tel:327 571 494, e-mail: zscirkvice@skolniweb.cz,

www.zscirkvice.webnode.com

Strategie prevence sociálně patologických jevů pro rok 2015 – 2016

Zpracovala: Mgr. Ludmila Hrušková

Podpisy:

Mgr. Ludmila Hrušková, školní metodik prevence

Mgr. Lenka Kvízová, ředitelka školy

Základní údaje

Adresa školy: ZŠ Církvice, okres Kutná Hora, Církvice 7, 285 33

Jméno a příjmení ředitelky: Mgr. Lenka Kvízová

Telefon: 327 571 494

E-mail: zscirkvice@skolniweb.cz

Školu navštěvuje 70 žáků, ve čtyřech třídách. 1., 2., 4. ročník se vzdělává samostatně 3. a 5. ročník je spojen do jedné třídy. Dva žáci žijí trvale v USA.

Delikvence, rasismus, xenofobie, poruchy chování, šikana a závislosti včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stávají celospolečenským problémem. Děti základních škol patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice (přiměřeně k věku žáků), naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni. „Primární prevencí“ rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným s rizikovým chováním žáků, případně zamezit jejich šíření a minimalizovat jejich dopad. Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení. Je součástí Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, který vychází z příslušného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Obsah:

1. Zásady primární prevence sociálně patologických jevů
2. Problémy v oblasti prevence sociálně patologických jevů
3. Sociálně patologické jevy
4. Charakteristika ZŠ
5. Strategie primární prevence ZŠ
6. Postupy řešení
  - a) Postup školy při výskytu záškoláctví u žáka
  - b) Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem
  - c) Postup školy při zjištění šikany
  - d) Postup školy při fyzickém napadení mezi žáky
  - e) Postup školy při porušení kázně a nevhodného chování
  - f) Výchova proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
7. Výňatek ze školního řádu
8. Kázeňský řád
9. Legislativa

1. Zásady primární prevence sociálně patologických jevů

Charakteristika primární prevence

Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným se sociálně patologickými jevy, případně minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich šíření.

Specifická primární prevence

Specifickou primární prevencí rozumíme takové aktivity a služby, které se zaměřují na práci s cílovou skupinou, u níž lze předpokládat další negativní vývoj v případě absence primární prevence a jejich úkolem je tomuto negativnímu vývoji předcházet a omezovat nárůst jeho výskytu. Jedná se tedy o smysluplné cílené působení na konkrétní skupiny dětí a mládeže, kde je vyšší pravděpodobnost rizikového chování.

Nespecifická primární prevence

Jedná se o veškeré činnosti, aktivity a služby, které umožňují harmonický rozvoj jedince jako osobnosti včetně jeho nadání a zájmů. Součástí této prevence jsou např. různé volnočasové aktivity.

Principy a cíle primární prevence

Základním principem strategie prevence sociálně patologických jevů, dále jen prevence, je výchova dětí ke zdravému životnímu stylu, k osvojení si pozitivního sociálního chování a k rozvoji všech složek osobnosti dítěte.

Působení na děti a mládež musí mít výchovně vzdělávací charakter. Mělo by jít o proces vytváření a upevňování morálních hodnot, zvyšování sociální kompetence dětí, o rozvoj dovedností, které vedou k odmítnutí jakékoli formy sebedestruktivního chování, projevů agrese a porušování zákona.

Mezi hlavní cíle primární prevence patří především výchovně vzdělávací působení na dítě, které vede k posílení jeho duševní schopnosti odolávat negativním zážitkům a stresům a negativním vlivům prostředí, vede jej ke schopnosti dělat samostatná rozhodnutí a umění řešit problémy, učí jej týmové práci a podílet se na tvorbě zdravého životního prostředí.

2. Problémy v oblasti prevence sociálně patologických jevů

Růstu a vývoji dětí je v dnešní době věnována pozornost odborníků i laiků z mnoha důvodů, zvyšuje se dětská nemocnost a úrazovost, dochází k nárůstu chronických onemocnění a alergických chorob, stále více dětí je nějakým způsobem handicapovaných, přibývá dětí hyperaktivních a hyperkinetických. Objevují se ale i problémy, které se netýkají jen zdravotního stavu, mnoho dětí žije v neúplných rodinách, pro děti se stává běžnou záležitostí cigareta či alkohol, v dětských kolektivech se objevuje šikana, roste dětská kriminalita. Příčiny této složité situace spočívají převážně ve změněném životním stylu moderní společnosti, zhoršující se kvalitě životního prostředí, v proměnách vztahů lidí k přírodě a společnosti k tradičním hodnotám jako je rodina, životní prostředí apod.

Za hlavní hrozby v oblasti prevence lze považovat především vysokou společenskou toleranci k legálním drogám – cigarety a alkohol. Nedostatečná ochrana dětí před těmito drogami, patří sem např. pasivní kouření v rodině či na veřejnosti, nedostatečné využití legislativy a kontrola jejího dodržování.

Primární prevence je podceňována také z důvodu nejasných kompetencí a mnohdy špatné součinnosti a komunikace mezi subjekty v oblasti primární prevence. Preventivní programy jsou v některých případech realizovány jen „na papíře“ či v lepším případě ve školách bez další návaznosti na rodinu a život dítěte mimo školu.

Problémem jsou i nejasná kritéria měření efektivity primárně preventivních aktivit, neochota pedagogů vyvíjet aktivity, které nemají okamžité výsledky, nejasný systém vzdělávání pedagogických pracovníků v této oblasti a v neposlední řadě nedostatečné legislativní ukotvení primární prevence včetně jejího financování.

3. Sociálně patologické jevy

Primární prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže se zaměřuje především na předcházení rozvoje rizik vedoucím k nežádoucím projevům chování. Sociálně patologickými jevy, na které je preventivní působení zaměřeno jsou :

- a. násilí a šikanování,
- b. záškoláctví,
- c. agresivní chování, vandalismus, kriminalita, delikvence,
- d. intolerance, antisemitismus a extremismus vedoucí k různým formám rasismu a xenofobii,
- e. ohrožování mravnosti a mravní výchovy dětí a mládeže,
- f. užívání návykových látek včetně společensky zneužívaných drog a zneužívání léků,
- g. patologické hráčství,
- h. závislost na virtuálním světě a negativní vliv médií, např. násilí, reklamy apod.,
- i. sexuální zneužívání dětí,
- j. týrání a zneužívání dětí,
- k. poruchy příjmu potravy,

- I. a další jevy, které s sebou přináší dnešní společnost, např. rizikové sporty, rizikové chování v dopravě atd.

4. Charakteristika ZŠ

Základní škola v Církvici je venkovská škola po celkové rekonstrukci. Má čtyři třídy s pěti ročníky (1.- 5.ročník). Součástí školy je školní družina, která má ranní a odpolední provoz a školní klub s odpoledním provozem. Kolem budovy je školní zahrada s průlezkami, šplhadly, doskočištěm, zahradní sestavou a zatravněnou plochou, která je podle počasí využívána v hodinách TV, při činnostech ŠD a školního klubu a o velké a polední přestávce. Škola má kromě tříd i odborné učebny – pro výuku výtvarné výchovy a práce na PC. Obědy vaří ŠJ při MŠ Církvice, kam žáci docházejí za dozoru vyučujících.

V letošním roce má škola 71 žáků. 1., 2. a 4. ročník je v samostatných třídách, 3. a 5. ročník je spojený v oddělení. Je zde sebraný pracovní kolektiv pedagogů i provozních zaměstnanců, který se snaží vytvořit dětem téměř „rodinné prostředí“, aby se tu cítily dobře. Citlivým přístupem se snažíme získat důvěru dětí, aby se na nás mohly v případě potřeby obrátit se svými problémy.

5. Strategie primární prevence ZŠ

Současná situace

Strategie prevence sociálně patologických jevů vychází z dokumentu MŠMT „Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže“, č. j.: 21291/2010-28, a obecně platných zásad „Strategie prevence kriminality na léta 2012 – 2015“ a „Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 – 2018“. Školní strategie na tyto dokumenty navazuje, v souladu s nimi jsou stanoveny cíle preventivního působení na škole, a na jejím základě jsou připravovány školní preventivní programy pro konkrétní školní rok.

Protože děti patří k nejohroženější skupině, je důležité zahájit primární prevenci již v době základní školní docházky. Je nutno poskytnout žákům co nejvíce informací o světě okolo nás, o existenci negativních jevů ve společnosti, s ohledem na věk žáků, naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit.

Personální zajištění

Na samotné realizaci této strategie se podílí ředitelka školy, všechny učitelky, ale i nepedagogičtí pracovníci. Díky součinnosti jsou realizovány tyto aktivity:

- systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodikách a technikách preventivní práce
- seznámení se situací a informovanost nepedagogických pracovníků
- zavádění výchovy ke zdravému životnímu stylu a podílení se na vytváření příznivého životního prostředí
- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce i skupiny dětí zaměřené na rozvoj osobnosti dítěte a jeho sociálního chování

- monitoring sociálně patologických jevů ve škole

Cíle strategie:

Škola není schopná převzít veškerou zodpovědnost za výchovu zdravé osobnosti, měla by napomáhat rodičům v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a jeho socializací ve skupině. Prevence předpokládá úzkou spolupráci školy s rodinou, s dalšími školskými zařízeními a institucemi, s orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnickými zařízeními, policií apod.

Hlavní cíle strategie:

- Výchova dětí ke zdravému životnímu stylu. Jde o formování osobnosti jedince, o utváření jeho životních postojů a cílů, sociabilitu, o interpersonální a intrapersonální sociální učení.
- Učit děti vzájemné komunikaci, schopnosti empatie, schopnost naslouchat druhému, ale zároveň se zdravě prosadit, vést dialog a adekvátně řešit problémy.
- Podílet se na vytváření optimálního sociálního klima ve třídě, ve škole, ale i v rodinách, díky spolupráci školy s rodinou dítěte a zapojení rodin do života školy.
- Výchova dětí k odpovědnosti za vlastní chování, vždy přiměřeně k jeho věku, osvojení si mravních norem a zásad.
- Posilování duševního zdraví dítěte, které povede k odolnosti vůči negativním zážitkům a vlivům okolí, stresu.
- Učit děti podílet se na vytváření zdravého sociálního prostředí.
- Mapovat situaci v oblasti primární prevence, s ohledem na potřeby jednotlivců i školy.
- Vzájemně spolupracovat s ostatními složkami v této oblasti a sledování legislativních změn apod.
- Vytvářet a realizovat školní preventivní programy, které z této strategie vycházejí.

Dlouhodobé cíle:

- ✓ Vést žáky k dodržování stanovených pravidel (zejména pravidel školního řádu a slušného chování, třídních pravidel).
- ✓ Vést žáky k vzájemné pomoci a ohleduplnosti, snížit výskyt násilí mezi žáky.
- ✓ Vést žáky ke zdravému životnímu stylu.
- ✓ Vést žáky k ochraně zdraví, budovat postoje k odmítání alkoholu, cigaret a omamných psychotropních látek.
- ✓ Vést žáky k obraně proti manipulaci, učit je způsoby odmítání, vést je k odmítání závadových vrstevnických skupin a part.
- ✓ Učit žáky takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě (zaměřit se na činnostní učení s využitím v praxi).
- ✓ Informovat rodiče průběžně o činnosti školy, akcích, dát jim možnost zpětné vazby.
- ✓ Distribuce metodických materiálů.
- ✓ Prohlubovat spolupráci s rodiči v oblasti SPJ.

- ✓ Pořádat pro rodiče přednášky, besedy s odborníky na problematiku SPJ

Krátkodobé cíle:

Pedagogové:

- ✓ Naplňovat Minimální preventivní program školy pro daný školní rok.
- ✓ Provádět interní šetření mezi žáky.
- ✓ Vyhledávat projevy možného výskytu SPJ, snažit se předcházet patologickým jevům, popřípadě včas reagovat na vzniklé situace, spolupracovat s rodiči a s dalšími institucemi.
- ✓ Využívat vhodného učiva k různým besedám o SPJ.
- ✓ Využívat odbornou literaturu.
- ✓ Udržet ve škole zdravé sociální prostředí.

Rodiče:

- ✓ Zvát rodiče na pravidelné třídní schůzky či konzultace.
- ✓ Seznámit rodiče s [www stránkami](#) školy.
- ✓ Zabývat se problémy svých dětí, pomoc při hledání řešení.

Žáci:

- ✓ Nabídnout účast v kroužcích a mimoškolních zařízeních pro volný čas dětí (mít smysluplné volnočasové aktivity mimo školu).
- ✓ Zajistit besedy s externími odborníky.
- ✓ Šetření vztahů ve třídě, vyhodnocování, rozbory v rámci třídního kolektivu.
- ✓ Získat přehled o všech nebezpečích a SPJ.
- ✓ Pravidelně oceňovat pozitivní projevy dětí v různých oborech, oblastech.

Způsob realizace:

Veškeré aktivity a činnosti primární prevence navazující na tuto strategii budou realizovány prostřednictvím:

- zvyšování sociálních kompetencí, rozvíjení sociálních vztahů a správné orientaci v nich, posilování odpovědnosti a uvědomění si důsledků svého počínání,
- posilování komunikačních schopností,
- vytváření pozitivního sociálního prostředí,
- budováním vzájemné důvěry mezi učitelem a žákem – nutná úzká komunikace s jednotlivci, celou třídou, rodinami dětí, možnosti individuálních konzultací, včasná a dostupná informovanost rodičů,
- možnost spolupráce při řešení výchovně vzdělávacích problémů, případná pomoc při zajištění odborné intervence,
- formování správných postojů dětí a jejich pozitivních charakterových vlastností.

Cílová skupina

Strategie je zaměřena na žáky 1. – 5.ročníku.

Znalosti a kompetence žáků

1. – 2. ročník

- žáci mají vědomosti o zdravém životním stylu,
- žáci znají hodnotu zdraví,
- žáci jsou obeznámeni s možnými zdravotními riziky užívání návykových látek a zneužívání léků a dokážou je pojmenovat,
- žáci znají svá práva a povinnosti jak školáka, tak dítěte,
- žáci znají své kompetence a zásady slušného chování a zdravého sebeprosazení.

3. – 5. ročník

- žáci si uvědomují zdraví jako základní lidskou hodnotu,
  - žáci si uvědomují svůj denní režim a znají činnosti,
  - které jsou z hlediska zdraví jeho nezbytností,
- žáci znají rizika zneužívání návykových látek, jak zdravotní,
  - tak sociální, včetně existence zákonných norem,
- žáci jsou schopni komunikace, umí pojmenovat mezilidské vztahy a rozpoznat projevy nežádoucího chování a nesnášenlivosti,
- žáci vědí, na koho se mohou obrátit v případě, že někdo ohrožuje jejich práva nebo s pomocí při řešení jejich problémů,
- žáci se již podílí na vlastním osobnostním rozvoji, jsou schopni seberegulace,
- žáci si uvědomují podíl člověka na vytváření zdravého životního prostředí,
- žáci jsou si vědomi, že jsou součástí lidského společenství, kde je nutno dodržovat stanovená pravidla soužití, na úrovni různých sociálních skupin.

Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky, mezi žáky a učiteli a dalšími pracovníky školy
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků – hygiena, životospráva
- zaměření pozornosti na včasná odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení

- včasné diagnostikování negativních či patologických jevů ve třídním kolektivu
- nabídka aktivit pro volný čas
- enviromentální výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod.
- účast v různých soutěžích sportovních, výtvarných, dopravních,
- spolupráce s rodiči, informovanost o existenci této strategie a školního preventivního programu, o jednotlivých aktivitách a činnostech na třídních schůzkách či individuálních konzultacích, účast rodičů na akcích pořádaných školou.

6. Postupy řešení

- a) Postup školy při výskytu záškoláctví u žáka
- b) Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem
- c) Postup školy při zjištění šikany
- d) Postup školy při fyzickém napadení mezi žáky
- e) Postup školy při porušení kázně a nevhodného chování
- f) Výchova proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

Postup školy při výskytu záškoláctví u žáka

(zpracováno dle Školského zákona a MP MŠMT č. j.: 10 194/2002/14, Zákon c.359/1999 Sb., o Sociálně právní ochraně dětí – ve znění zákona c.103/2013Sb.).

Zákonný zástupce je povinen dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu a podmínkami stanovenými školním řádem.

Při absenci žáka musí zák. zást. neprodleně, nejpozději do 48 hodin kontaktovat tř. uč. osobně, písemně nebo telefonicky a sdělit příčinu absence. Po nástupu do školy žák ihned předloží tř. uč. omluvenku a to nejpozději do 3 dnů. Pokud tak zák. zástupce neučiní, absence se považuje za neomluvenou.

1. Zákonný zástupce nepředložil důvody nepřítomnosti žáka a absence trvá déle než jak 3 dny:

Třídní učitel informuje o zvýšené neomluvené absenci výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje

Při počtu nad 10 neomluvených hodin svolává ředitel školy výchovnou komisi, které se účastní zákonný zástupce, třídní učitel, ředitel školy, výchovný poradce, dále dle závažnosti:školní metodik prevence, zástupce orgánu soc. právní ochrany. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který stvrdí podpisem všichni zúčastnění. Zák. zástupci obdrží na vyžádání kopii.

Pokud je neomluvená absence nad 24 hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu soc. právní ochrany dětí – veškeré podklady připraví třídní učitel.

2. Pokud zákonný zástupce vystavil omluvenku žáka na dobu delší než tři dny, může škola požadovat, pokud to považuje za nezbytné, doložení nepřítomnosti žáka z důvodu nemoci ošetřujícím lékařem a to pouze jako součást omluvenky vystavené zákonným zástupcem.

3. Zpětné vystavování omluvenek lékařem. Na dobu nepřítomnosti žáka ve škole, která předchází návštěvě žáka u lékaře, není tento lékař oprávněn vystavit potvrzení o nemoci zpětně, neboť tak nelze jednoznačně posoudit zdravotní stav žáka.

Na začátku školního roku jsou zákonní zástupci seznámeni s Výňatkem ze školního řádu ZŠ pro zákonné zástupce na školní rok 2013/2014. Toto stvrdí svým podpisem.

Postup školy při zjištění šikany

(Všichni zaměstnanci školy jsou seznámeni s MP ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. MŠMT- 22294/2013-1.

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. MŠMT- 22294/2013-1

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, c. j. 21291/2010-28)

Podstata programu proti šikanování

Existence programu proti šikanování vymezuje postoj školy vůči problému výskytu šikany na školách. Šikana je patologickým jevem, projevem rizikového chování a tudíž nelze akceptovat její případné projevy v dětských kolektivech. Program proti šikanování má přispívat k vytváření bezpečného prostoru, respektujícího a vstřícného prostředí ve škole. Zaměřuje se především na prevenci šikany a nabízí postupy pro případ řešení šikanování. Je určen pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům školy a stejně tak žákům a jejich rodičům.

Základem prevence šikanování a násilí je podpora pozitivních vzájemných vztahu mezi žáky a mezi žáky a učiteli, a to zejména:

- podpora solidarity a tolerance
- podpora vědomí sounáležitosti
- vytváření podmínek pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- rozvoj spolupráce mezi dětmi a jejich vzájemného respektu
- rozvíjení jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Vymezení klíčových pojmů

Šikanování = jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, Případně skupinu žáka. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Muže mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

Verbální šikana = slovní útoky v podobě nadávek, pomluvy, ponižování, zesměšňování, vyhrožování.

Kyberšikana = útoky pomocí e-mailu, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.

Fyzická šikana = fyzické útoky různého typu (od házení papírku a jiných předmětů po bití apod.), záměrné ničení a poškozování věcí oběti, krádeže apod.

Smíšená šikana = kombinace verbální a fyzické šikany.

Jak rozpoznat šikanu

Nepřímé a přímé znaky šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností!

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáku, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, poštuchování, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Stádia šikanování

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě— aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tomu spokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsou pro přehlednost označeny jako „otrokáři“ a „otroci“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

Doporučení pro rodiče

Čeho by si rodiče měli všimnout

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Co dělat v případě podezření na šikanu

- Pokud se Vám dítě svěří se svým trápením, důvěřujte mu, podpořte ho a slibte pomoci.
- Pokuste se zjistit co nejvíce informací.

- Informujte školu o podezření na šikanování. Obrátit se můžete na třídního učitele, školního metodika prevence nebo vedení školy. Navštivte nás.
- Při řešení problému spolupracujte se školou. Budeme respektovat Váš požadavek na zachování důvěrnosti informací.
- Krizová telefonní linka proti šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče: 286 881 059

Krizový plán

Kdy je nutné začít vyšetřovat šikanu

- rodiče oznámí podezření na šikanování nebo žádají o vyšetření týrání jejich dítěte
- dojde k „provalení“ šikanování (učitel je svědkem fyzického útoku, oběť má viditelná zranění)
- oběť nebo její kamarád případ nahlásí učiteli
- šikana vyjde najevo při vyhodnocení depistážních dotazníku
- při nepřímo varujících signálech, kdy žák vysílá skryté signály o pomoc (žák vchází do třídy po učiteli, postává osamocně, nemá kamaráda, je smutný, ustrašený, má nadměrnou absenci, náhle se mu zhorší prospěch ...) nebo při známkách subtilního násilí a manipulace (žák je přehlížen, odmítán, dostává příkazy a snaží se jim vyhovět, ostatní mu ničí věci a je terčem různých žertíků, třída se mu směje, nadává mu, ostatní do něj strkají, „dobrovolně“ jim dává svačinu). Při hodnocení projevu vždy posuzujeme, zda jsou přítomny znaky šikanování: samoučelnost, agrese a nepoměr sil.

Kdo řeší šikanu a s kým spolupracuje

- školní metodik prevence
- třídní učitel
- ředitel školy
- školské poradenské zařízení, pediatr

Postup pedagoga

- pokud je pedagog informován o šikaně nebo pojme podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování a ve spolupráci se školním metodikem prevence informuje ředitele.

Postup ředitele školy

- Přijme informaci o šikanování (od pedagoga, rodiče, žáka).
- Rozhodne se, zda škola zvládne řešení šikany vlastními silami nebo zda potřebuje pomoc zvenčí (PPP, SVP, Policie ČR).
- V případě prokazatelných jevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na jejím vyšetřování dle jeho pokynů.
- Zajistí informování rodičů o vyšetřování šikany, které řídí.
- V případě potřeby je nutné zajistit zprostředkování odborné péče.
- V případě nutnosti doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
- V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
- Při podezření, že šikanování naplnilo podstatu trestného činu (provinění), oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

- Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup ŠMP

Při šetření šikany postupuje dle kroků uvedených v následujících kapitolách.

Rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování

- Časovým prostorem třídního učitele pro uskutečňování programu jsou třídnické hodiny.
- Účastníci by měli sedět v kruhu, aby na sebe vzájemně viděli a mohli spolu komunikovat bez překážek.
- Obsah setkání by měl zahrnovat: zahájení, hry, téma dne a kolečko připomínek a dotazů.
- Prvním úkolem setkání je postupné přijetí pravidel podporujících spolupráci a kamarádství (včasný příchod, aktivní účast, otevřenost a upřímnost, pravdomluvnost, ukázněnost, závažnost rozhodnutí).
- Dalším krokem je vytvoření specifických pravidel zaměřených na zabránění přímé i nepřímé šikaně s cílem. Je nutné zaujmout jasné stanovisko – šikanování nebude trpěno.
- Významným krokem je také vytvoření aktivní třídní rady.

Metody vyšetřování šikanování

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených.

Vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou)

- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
- Nalezení vhodných svědků.
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- Zajištění ochrany obětem.
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Je nutno zdokumentovat odpovědi na následující otázky:

- Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí?
- Kdo je agresor, popřípadě kolik je agresorů, kdo z nich je iniciátor, kdo aktivní účastník a kdo je obětí i agresorem?
- Co, kdy, kde a jak dělali agresoři konkrétním obětem?
- K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
- Jak dlouho šikanování trvá?
- V případě, že je informátorem rodič, nesmíme jeho výpověď zpochybňovat, ale věc neodkladně řešit. Domluvit se s rodiči na spolupráci, na způsobu ochrany dítěte a naznačit příští kroky.
- V případě, že je informátorem sama oběť, je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci a abychom ji ochránili před agresory.

Nalezení vhodných svědků

- Vybereme žáky, kteří s obětí kamarádí nebo ji alespoň neodmítají, žáky, kteří jsou nezávislí na agresorech.

Individuální, případně konfrontační rozhovor se svědky

- Důležité je, abychom rozhovory organizovali tak, aby o nich druzí nevěděli.
- Nikdy nekonfrontujeme oběť s agresorem.

Ochrana oběti

- Po celou dobu vyšetřování je nutné ochránit oběť. Zvýšit dozor, zorganizovat bezpečné příchody a odchody dítěte, v nutném případě nechat dítě doma.

Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

- Následuje až po shromáždění důkazů! Slouží k zastavení agrese.
- Upozorníme je, že při jakémkoli náznaku šikanování bude jejich potrestání přísnější, případně bude nahlášeno policii. Naopak, pokud budou mít snahu napravit situaci, může to zmírnit kázeňské opatření.

Výchovná komise

Posloupnost vedení jednání:

- seznámení rodičů s problémem
- postupné vyjádření pedagogů
- vyjádření žáka
- vyjádření rodičů
- rozhovor komise za zavřenými dveřmi
- seznámení rodičů a žáka se závěry jednání

Výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele.
- Snížení známky z chování.
- Převedení do jiné třídy.

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
- Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, Případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Rozhovor s rodiči oběti

- Úkolem je informovat rodiče o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních

Práce s celou třídou

- O způsobu potrestání agresorů informujeme celou třídu. Je třeba s touto třídou nadále pracovat, rozvíjet kamarádké a bezpečné vztahy. Můžeme se také obrátit na odborníky – Středisko výchovné péče (SVP), PPP...

Vyšetřování pokročilé šikany s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti

- Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
- Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.

- Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
- Pokračující pomoc a podpora oběti.
- Nahlášení policii.
- Vlastní vyšetřování

V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR. V případě negativních dopadu šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko - psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Spolupráce školy se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány.

Zejména:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry
- v resortu zdravotnictví – s pediatri a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou)
- případně s NNO specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že se rodiče odmítají spolupracovat se školou a odmítají se zúčastňovat výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem

Omamné látky

Identifikace a ukládání látek

- a) Zajistí-li pedagogický pracovník podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku – v přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru – uloží tuto látku do obálky.
- b) Na obálku napíše datum, čas a místo zjištění látky. Obálku přelepí a opatří razítkem školy a uchová do kanceláře (uzamykatelné skříň, šuplíku, apod.)
- c) Poté je nutno bezodkladně vyrozumět policii. Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy.
- d) Pokud je zjištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka (stejným způsobem uložená) přivolanému lékaři.

Ohrožení zdraví žáka

- a) V případě ohrožení zdraví žáka v důsledku podezření na požití omamné látky se postupuje tak, jako když žák přijde do školy s horečkou.
- b) Žák jevící příznaky užití omamné látky je odveden ze třídy do místnosti – kde však musí být zajištěn dohled dospělé osoby. Žák zde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou zákonní zástupci nebo lékařská služba.
- c) Škola informuje (ihned) bezodkladně zákonné zástupce žáka o blíže nespecifikovaných zdravotních potížích žáka. Zákonní zástupci jsou vyzváni k tomu, aby si žáka co nejdříve vyzvedli ze školy, a apeluje se na jeho lékařské vyšetření.
  - Škola taktéž nabídne zákonným zástupcům možnosti, kde se mohou poradit o výchovných postupech. Pedagog odkáže zákonné zástupce na odborníky ve specializovaných pracovištích (PPP, SPC, SVP).

V případě, že si zákonný zástupce pro dítě nepřijde:

- a) Škola přehodnotí zdravotní stav žáka a je v její kompetenci přivolání lékařské služby, zákonný zástupce je o postupu předem informován. Pedagogický pracovník a výchovný poradce/školní metodik prevence vyhotoví zápis o průběhu celého případu. Žák, který prokazatelně zneužíval omamnou látku v areálu školy a tím porušil školní řád, bude kázeňsky potrestán. Škola pozve nejrychlejší cestou zákonné zástupce tohoto žáka k jednání se školou - zodpovídá třídní učitel žáka. Zákonní zástupci jsou seznámeni se všemi skutečnostmi případu, porušení školního řádu školy, návrh výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada. Škola doporučí zák. zástupcům žáka specializovanou pomoc odborníků. Škola vyhotoví dva zápisy z jednání (jeden obdrží zák. zástupci, druhý zůstane uložen ve škole). Škola nabídne zák. zástupcům pomoc – monitorování, pravidelné schůzky rodičů s třídním učitelem, ŠMP, VP zodpovídá třídní učitel žáka.

Poučení žáků a zákonných zástupců třídním učitelem:

- Žáci jsou obecnou formou seznámeni s případem a upozorněni na závažnost držení, přechovávání a užívání návykové látky a to nejen v areálu školy. Třída, v níž se problém objevil, bude pracovat s odborníky – primární prevence, sekundární prevence.
- Zákonní zástupci jsou na třídní schůzce seznámeni s účinky a příznaky užití návykových látek

dítě; jak se škola k případu postaví; jak bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti. Zák. zástupci jsou vybídnuti ke spolupráci při výskytu sociálně nežádoucího chování; jsou seznámeni s náplní práce a konzultačními hodinami ŠMP. Jsou seznámeni s tím, že dítě pod vlivem návykové látky ve škole porušuje řád školy.

Postup školy při fyzickém napadení mezi žáky

Tento pokyn nám určuje, jak postupovat v případě, když dojde k fyzické potyčce mezi žáky (bitka, fyzické napadení) a to v průběhu, před i po vyučování, kdy bude pedagogický pracovník, či jiný zaměstnanec školy upozorněn napadeným nebo účastníky incidentu o této skutečnosti.

1. Dojde-li mezi žáky k fyzickému napadení, situaci řeší ten pedagogický pracovník, který byl incidentu přítomen, konal v danou dobu (na stejném místě) dozor nebo ten, kterému bylo vše nahlášeno.

2. Na základě vážnosti a formě napadení, koná pracovník příslušná opatření.

a) zajistí oddělení agresora (ů) od napadeného (ných);

b) prošetří příčinu vzniku problému od účastníků, vyslechne všechny strany;

c) pedagogický pracovník posoudí závažnost situace a případnou fyzickou újmu poškozeného, popř. agresora (poranění, poškození zdraví, možné pozdější následky – otřes mozku apod.).

- V případě, že se **nejedná** o závažné zranění, či poškození zdraví žáku, pedagogický pracovník provede na místě vhodné *výchovné opatření* (oznámení zákonným zástupcům prostřednictvím žákovské knížky; předvolání zákonných zástupců do školy, popřípadě navržení důtky třídního učitele).

- Pokud se **jedná** o závažné fyzické napadení s možným poškozením zdraví napadeného, pedagogický pracovník *neodkladně* informuje: třídního učitele, výchovného poradce/školního metodika prevence, popřípadě vedení školy. Ihned kontaktuje PČR, která dle potřeby zajistí, či doporučí přivolání rychlé záchranné pomoci. Jestliže napadený jeví známky závažného poranění, okamžitě voláme rychlou záchrannou službu (telefonní číslo 155). Napadený i agresor vyčká do příjezdu PČR.

Pedagogický pracovník bezodkladně telefonicky informuje zákonné zástupce žáků o dané situaci. Informuje zákonné zástupce, že dítě přijde ze školy později, případně, že bude či bylo převezeno k ošetření (uvede místo), kde se má zákonný zástupce informovat o zdravotním stavu dítěte (případně si jej má vyzvednout). O celé záležitosti musí být sepsán a založen protokol (do osobního spisu, kopie u VP) za což zodpovídá třídní učitel. Třídní učitel zajistí pozvání zákonného zástupce agresora i napadeného na projednání záležitosti do školy. Na pedagogické radě bude třídním učitelem, popř. pedagogickým pracovníkem navrženo a schváleno opatření ve výchově pro agresora.

1. Při výchovných problémech a problémech v chování žáka (nerespektování pokynů učitele, vulgarismy, opakované vyrušování apod.) v průběhu vyučování – pedagogický pracovník, třídní učitel využije svých pedagogických schopností, vědomostí a dovedností k řešení vzniklého problému a ihned prokazatelně vše vyřeší a zaujme příslušná opatření (domluva, poznámka, předvolání zákonných zástupců do školy).

2. V případě opětovného výskytu problému třídní učitel vyzve zákonné zástupce k návštěvě školy. Zákonnému zástupci přednese problémy týkající se žáka a sepiše záznam o pohovoru. Dle potřeby bude u pohovoru přítomen výchovný poradce/školní metodik prevence nebo vedení školy.

3. Pokud po předešlých opatřeních nedojde ke zlepšení situace, třídní učitel sjedná s výchovným poradcem a vedením školy termín svolání výchovné komise, na kterou budou zákonní zástupci předvoláni. Na výchovné komisi bude zákonným zástupcům sdělen důvod předvolání, možnosti řešení a také bude navržena pomoc ze strany ostatních institucí (PPP, SPC, diagnostický pobyt, středisko výchovné péče, dětský psycholog – psychiatr,..). Bude stanoveno výchovné opatření, které bude schváleno pedagogickou radou.

4. Při selhání předešlých opatření, bude celá záležitost předána oddělení OSPOD podle místa bydliště.

Výchova proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

Pedagogičtí pracovníci:

- a) vytváří příznivé klima školy a jednotlivých tříd
- b) podporují partnerské vztahy mezi učitelem a žákem, komunikační dovednosti, pocit bezpečí a spoluprožívání
- c) rozvíjí žádoucí postoje k lidem jiné národnosti, etnické nebo náboženské příslušnosti osobním příkladem
- d) komunikují se žáky na bázi vzájemného porozumění, tolerance a otevřeného jednání
- e) seznamují žáky se základními údaji o menšinách, které u nás žijí, s jejich kulturou, s jejich dějinami
- f) učí chápat a oceňovat rozdílnost jednotlivců a vážit si každého člověka, každé minority, každé kultury
- g) jakýkoliv náznak intolerance, xenofobie nebo rasismu nenechají bez povšimnutí a využijí výchovná opatření školy
- h) spolupracují s rodinami žáku při prevenci intolerance a xenofobie
- i) nabízí programy rozvíjející a podporující všestranný rozvoj osobnosti žáka
- j) otevřeně diskutují se žáky na tematických besedách, přednáškách, které souvisí s intolerancí, xenofobií, rasismem.

Projevy rasismu, rasistické nadávky a fyzické napadení žáka jiné etnické skupiny budou kázeňsky potrestány (viz. Školní řád).

7. VÝŇATEK ZE ŠKOLNÍHO ŘÁDU

Zákonní zástupci žáků jsou povinni

- a) zajistit, aby žák docházel řádně do školy
- b) na vyzvání ředitele školy se osobně zúčastnit projednání závažných otázek týkajících se vzdělávání a chování žáka
- c) informovat školu a školské zařízení o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání
- d) neprodleně oznámit nepřítomnost žáka ve vyučování. Důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování dokládat nejpozději **do 3 kalendářních dnů**. Nepřítomnost ve škole může být omluvena jen pro nemoc nebo z vážných rodinných důvodů.
- e) odchod žáka z vyučování před jeho ukončením je možný pouze za doprovodu zákonného zástupce nebo pověřené dospělé osoby na základě domluvy s vyučujícími.
- f) pravidelně se školou spolupracovat, včas reagovat na písemné a jiné informace vyučujících
- g) oznamovat škole údaje podle § 28 odst. 2 a 3 školského zákona (tj. údaje do školní matriky - jméno a příjmení, rodné číslo, popřípadě datum narození, dále státní občanství, místo narození a místo trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince nebo místo pobytu v zahraničí, nepobývá-li dítě, žák nebo student na území České republiky a další údaje, které jsou podstatné pro průběh vzdělávání nebo bezpečnost žáka, a změny v těchto údajích. Dále údaje o tom, zda je žák zdravotně postižen, včetně údaje o druhu postižení, nebo zdravotně znevýhodněn. Údaje o zdravotní způsobilosti ke vzdělávání a o zdravotních obtížích, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání. Jméno a příjmení zákonného zástupce, místo trvalého pobytu nebo bydliště, pokud nemá na území České republiky místo trvalého pobytu, a adresu pro doručování písemností, telefonické spojení) a další údaje, které jsou podstatné pro průběh vzdělávání nebo bezpečnost žáka a změny v těchto údajích.

Docházka do školy a omlouvání nepřítomnosti žáků

_ Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejdéle však do konce školního roku, v němž žák dosáhne osmnáctého roku věku, ve výjimečných případech dvacátého roku věku.

_ Žák je povinen účastnit se vzdělávání podle rozvrhu vyučování. Nepřítomnost ve škole může být omluvena jen pro nemoc nebo z vážných rodinných důvodů. Důvod nepřítomnosti žáka ve škole je zákonný zástupce povinen oznámit neprodleně třídnímu učiteli a doložit do 3 pracovních dnů. Pokud tak neučiní, bude nepřítomnost žáka ve škole považována za neomlavenou.

_ Uvolnění z jedné vyučovací hodiny v odůvodněných případech poskytuje příslušný vyučující. Uvolnění na jeden den povoluje třídní učitel, na více dnů ředitel školy. Písemnou žádost o toto uvolnění musí zákonný zástupce žáka předložit prostřednictvím třídního učitele vedení školy s dostatečným předstihem, aby bylo možno žádost posoudit.

_ V jednom školním roce lze žáka uvolnit ze školní docházky z důvodu rodinné rekreace maximálně v souhrnné délce dvou týdnů.

_ V jednotlivých odůvodněných případech může škola požadovat lékařské potvrzení nebo jiný doklad o příčině žákovy nepřítomnosti ve škole. Neomluvená absence včetně svévolného opuštění školního areálu v době vyučování je kvalifikována jako porušení Školního řádu a je řešeno podle klasifikačního řádu školy.

_ časté (např. několikrát měsíčně) krátkodobé absence ve vyučování nepodložené lékařským potvrzením budou individuálně projednávány s rodiči, případně oznámeny Odboru právní ochrany dětí a mládeže příslušnému ÚMOB.

_ Žák navštěvuje lékaře v době vyučování jen v nejnutnějším případě.

Celé znění Školního řádu je k dispozici na nástěnce při vstupu do školy nebo u třídních učitelů, ředitele školy, zástupce ředitele školy a také na www.zscirkvice@webnode.com.

8. KÁZEŇSKÝ ŘÁD

Méně závažné porušení školního řádu

Za méně závažná porušení školního řádu se zpravidla považují zejména:

- _ pozdní příchody do výuky
- _ nepřipravenost na výuku (zapomínání pomůcek a úloh)
- _ rušení výuky např. používáním mobilního telefonu
- _ nerespektování pokynů pedagoga při výuce a mimo ni
- _ znečišťování školy a okolí
- _ nepřezouvání se
- _ neomluvená absence do 6 vyučovacích hodin

Za méně závažná porušení kázně může být uděleno napomenutí, v případě opakování pak důtka třídního učitele.

Za neomluvenou hodinu se považuje absence žáka, která nebyla omluvena do 2 kalendářních dní. Za neomluvenou hodinu se může také považovat hodina, ve které žák bez souhlasu vyučujícího a bez řádné omluvy opustil budovu školy.

Závažné porušení školního řádu

Za závažná porušení školního řádu se zpravidla považují:

- _ neuctivé chování k pracovníkům školy
- _ opakované méně závažné porušování kázně přes opakované písemné
- _ doložená upozornění
- _ úmyslné narušování výuky
- _ úmyslné poškozování inventáře školy včetně pomůcek a svěřeného materiálu
- _ neomluvená absence (do 12 vyučovacích hodin důtka ředitele školy; nad 12 vyučovacích hodin snížený stupeň z chování)
- _ používání návykových látek v prostorách a okolí školy
- _ rozesílání SMS, emailu apod. s hanlivým obsahem a rasistickým kontextem

Za závažná porušení školního řádu může být udělena důtka ředitele školy nebo

2. stupeň z chování a to dle stupně závažnosti.

Hrubé porušení školního řádu

Za hrubé porušení školního řádu se zpravidla považuje chování, které narušuje sociální klima školy a třídního kolektivu:

- _ projevy šikanování, tj. cílené a opakované ubližující agresivní útoky
- _ mírné formy psychického útlaku, které byly již dříve prokázány a znovu se opakují
- _ fyzické napadení spolužáka
- _ hrubé agresivní chování k zaměstnancům školy včetně fyzického napadení
- _ úmyslné způsobení újmy na zdraví jiné osobě, šikanování (fyzické i slovní)
- _ krádež nebo úmyslné poškození školního vybavení
- _ opakované používání návykových látek v prostorách a okolí školy
- _ neomluvená absence, záškoláctví nad 24 hod

Za hrubé porušení školního řádu může být udělen 3. stupeň z chování.

Kvalifikace jednotlivých porušení školního řádu zařazených do příslušných kázeňských opatření

_ Napomenutí třídního učitele:

- drobné kázeňské přestupky, vyrušování, vykřikování
- zapomínání školních pomůcek
- pozdní omlouvání absencí
- nevhodné chování na školních akcích
- nepřezouvání se
- poškozování učebnic, ŽK

_ Důtka třídního učitele:

- časté kázeňské přestupky v hodinách
  - pozdní příchody do školy
  - nerespektování nařízení vyučujících
  - opakované nevhodné chování na veřejnosti při školních akcích
  - neomluvená absence do 6 vyučovacích hodin
- opakované zapomínání školních pomůcek a úkolů

_ Důtka ředitele školy:

- předchozí prohřešky bez nápravy
  - nedovolené opuštění školy
  - poškozování zařízení školy
  - trvalé přestupky proti školnímu rádu (agresivita proti spolužákům, vulgární projevy apod.)
  - nevhodné chování k dospělým, drzost, hrubost
  - kouření v budově školy a před školou
  - neomluvená absence do 12 vyučovacích hodin
- velmi časté zapomínání školních pomůcek a neplnění úkolů

_ Druhý stupeň z chování:

- záškoláctví (nad 12 vyučovacích hod.)
- opakovaná agresivita, šikanování, krádeže
- stálá nekázeň
- pravidelné a trvalé neplnění školních povinností
- poškozování majetku a zařízení školy
- vulgární a společensky nebezpečné chování
- opakované ubližování spolužákům, surové bití spolužáka s náznaky šikanování

- ignorování pokynu vyučujících
- opakované kouření

_ Třetí stupeň z chování:

- další přestupky a předchozí opakované a bez jakékoliv nápravy
- ignorování školních povinností
- neomluvená absence nad 24 vyučovacími hodinami
- slovní i fyzické napadení vyučujícího
- nabízení drog
- šikanování s ublížením na zdraví

POCHVALY

1. Pochvalu třídního učitele může žákovi udělit třídní učitel buď na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních pedagogických pracovníků (např. za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci).
2. Pochvalu ředitele školy může žákovi udělit ředitel na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních pedagogických pracovníků, či jiné fyzické osoby, a to po projednání v pedagogické radě (např. za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin, za reprezentaci školy).

Třídní učitel neprodleně oznámí, prokazatelným způsobem, žákovi a zákonnému zástupci výchovná opatření a důvody pro jejich udělení. Veškerá výchovná opatření jsou zapsána v katalogovém listu a uvedena v zápisu z pedagogické rady školy. Kázeňský řád je vydáván jako součást školního řádu.

Kázeňský řád je platný pro školní rok 2015/2016 a nabývá účinnosti dnem 1. 9. 2015.

9. Legislativa

Školský zákon a MP MŠMT č.j.: 10 194/2002/14

Zákon c.359/1999 Sb.,o Sociálněprávní ochraně dětí –ve znění zákona c.103/2013Sb.

NÁRODNÍ STRATEGIE PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE NA OBDOBÍ 2013 - 2018

<http://www.pppjicin.cz/dokumenty/Strategie-primarni-prevence-2013-2018.pdf>

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018

<http://www.nicm.cz/narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2010-az-2018-s>

Strategie prevence kriminality na léta 2012 – 2015

<http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx>

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. MŠMT- 22294/2013-1

<http://www.atre.cz/zakony/page0568.htm>

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, c. j. 21291/2010-28)

<http://www.prevence-praha.cz/attachments/article/123/Metodicke%20doporuceni%20k%20primarni%20prevenci%20rizikoveho%20chovani.pdf>

Přehled vybraných platných předpisů pro oblast prevence sociálně patologických jevů

janmikac.cz/zakony/msmt_platne_predpisy_prevence_socpatjevu.doc